

31. marts 2023

Bilag 9.3 - Fremdriftskrav og udmøntningskadence for Fonden for Retfærdig Omstilling (FRO)

Nærværende notat har til formål at redegøre for de krav til fremdrift i udmøntning af fondens midler (N+3 forbrugskrav), som gælder samt sekretariatets forslag til håndtering heraf fsva. udmøntningskadence, vilkår for projekter mv.

Finansielle fremdriftsmål

I forordningen for fonden er der fastsat årlige finansielle fremdriftsmål ift. forbruget af EU-midlerne. Princippet kaldes n+3 og specificerer, hvor mange udgifter der skal være godkendt og fremsendt til udbetaling fra EU senest tre år efter, de er forpligtet i henhold til EU's finansieringsplan for programmerne. Hvis fremdriftsmålet ikke overholdes, kan midlerne ikke hjemtages fra EU af Danmark og går tilbage til EU's budget.

Det nationale program for FRO blev godkendt af EU-Kommissionen i november 2022. Det første år med et fremdriftsmål vil være 3 år senere (n+3). På grund af den særlige finansielle sammensætning af FRO, hvor midlerne fra EU's genopretningsfond udgør 56 pct. af finansieringen, er målene for anvendelse af midlerne meget høje allerede i 2025. Ved udgangen af 2025 skal der således være afholdt, betalt og godkendt udgifter svarende til 33 pct. af den samlede ramme, svarende til i alt 221 mio. kr. En stor andel af projektudgifterne skal således være afholdt, betalt og godkendt medio 2025, hvilket er mindre end to år efter de første tilsagn forventes udstedt. Til sammenligning gik der fem år før forvaltningsmyndigheden havde udbetalt 33 pct. af rammen for 2014-2020 Regionalfonden.

Baseret på erfaringer fra projekter under Regionalfonden i 2014-2020 kan der gå op mod 6 måneder fra et projekt har aflagt regnskab til forvaltningsmyndigheden kan udbetale til projektet. Erfaringsmæssigt er der således brug for hurtig fremdrift eller andre greb, der kan medvirke til at generere de fornødne udgifter.

Støtteprocent og projektperiode

De håndtag, der knytter sig til n+3, er væsentligst 1) støtteprocent og 2) projektperiode.

Støtteprocent:

Den maksimale samlede støtteprocent for alle annonceringer under Fonden for Retfærdig Omstilling er forordningsbestemt til 50 pct. og vil derfor ikke kunne være højere.

Som beskrevet ovenfor er fremdriftsmålet i 2025 meget højt. For at realisere 2025-målet fordrer det, at der på tværs af projekterne genereres udgifter tidligt i

ERHVERVSSTYRELSEN

Vejlsøvej 29
8600 Silkeborg

Tlf. 35 29 17 00
CVR-nr 10 15 08 17
E-post de@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVS MINISTERIET

projektperioden. De ustabile forsyningskæder som følge af COVID-19 og den russiske invasion af Ukraine kan dog betyde, at projekterne vil blive ramt af stigende leveringstider. Lange leveringstider betyder, at udgifterne falder sent i projektperioden, hvilket påvirker n+3 negativt. Jo højere støtteprocent udgiften er genereret med, jo højere risiko er der for, at Danmark ikke er i stand til at hjemtage alle EU-midlerne.

Med henblik på at sikre det danske hjemtag af EU-midlerne er der behov for, at Indstillingsudvalget drøfter de to nedenstående modeller. Erhvervsstyrelsen anbefaler model 1, da den vurderes at give de enkelte projekter de bedst mulige vilkår inden for de givne rammer.

Model 1: Tre annonceringer med 40 pct. i støtte og to med 50 pct. i støtte

I model 1 kan indsats 2, 4 og 5 jf. tabel 1 opnå 40 pct. i EU-støtte (selvom forordningen hjemler op til 50 pct.). Fordelen ved model 1 er, at en støtteprocent på 40 pct., fremfor 50 pct., genererer flere udgifter pr. støttekrone. At hvert projekt skal have flere udgifter for at udløse alle tilskudsmidlerne, er godt i forhold til realisering af n+3. N+3 er et udgiftsmål, som ikke tager højde for volumen af EU-midler, men derimod de samlede støtteberettigede udgifter. Fordelen er desuden, at projekterne ikke vil blive mødt med hårde krav om fremdrift, da Erhvervsstyrelsens estimat (jf. tabel 2) viser, at udgiftsvolumen vil være nogenlunde tilstrækkeligt til at imødekomme EU's fremdriftskrav.

En støtteprocent på 40 pct. medfører på den anden side en risiko for, at nogle virksomheder, aktører, institutioner m.fl. afholder sig fra at søge eller søger færre midler, fordi de ikke kan tilvejebringe den fornødne medfinansiering. Der er dog ikke umiddelbart klare indikationer på, at der ikke vil være søgning til midlerne, men skulle det vise sig, at der ikke er søgning, kan midlerne genudbydes på andre forudsætninger. Det bemærkes i øvrigt, at udmøntningen af ordningen skal være forenelig med EU's statsstøtteregler, hvorfor det vil være en overvejende sandsynlighed for, at en række af projekterne lander på en støtteprocent under 50 pct. i EU-tilskud i sidste ende.

Forventede årlige tilsagn ved 40 pct. i EU-støtte

Erhvervsstyrelsen har estimeret, hvor mange midler der årligt skal forpligtes i tilsagn for at sandsynliggøre opfyldelsen af n+3 forpligtelsen, hvis indsats 2, 4 og 5 får 40 pct. i EU-tilskud. Dette skøn er bygget på erfaringer fra projekter under 2014-2020 Regionalfonden, da det vurderes, at disse projekter er mest sammenlignelige med kommende FRO-projekter. Forventningen til årlige tilsagn samt n+3 mål kan ses i tabel 2. Det vurderes, at størstedelen af midlerne i fonden skal forpligtes i 2023 og resten i 2024, hvis der skal afholdes tilstrækkelige udgifter til at møde n+3-kravet og dermed hjemtage alle midlerne i fonden.

Under forudsætning af, at midlerne udmøntes, som det fremgår af tabel 1, viser tabel 2, at der i 2025 er en potentiel risiko for, at projekterne genererer 26 mio. kr. for lidt i udgifter. Dette efterslæb skal indhentes, hvis Danmark skal hjemtage alle midlerne fra fonden.

Tabel 1: Indsatsernes respektive længde og støtteprocenter som forudsætninger bag beregningerne i tabel 2

Indsats	Titel	Beløb (mio. kr.)	Annoncering (start for støtteberettigelse)	Slut dato	Støtte-%
1	Et sammenhængende Danmark med stærke lokale erhvervsfyrtårne	100	2023-Q2	2026-Q2	50
2	Teknologi- og forretningsudvikling inden for Power-to-X	100	2024-Q1	2026-Q1	40
3	Bedre vilkår for grøn omstilling i SMV'er	50,5	2024-Q2	2026-Q2	50
4	Udvikling af brun bioraffinering såsom pyrolyse	196	2023-Q2	2026-Q4	40
5	Udvikling af lokale værdikæder for CO2-fangst, -anvendelse og -lagring	190	2023-Q2	2026-Q2	40

Table 2: n+3 opfyldelse i årene 2025 – 2028

År	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
n+3 (a)	-	-	-	221	456	507	559	663
Tilsagn årlig (b)	3	489	154	3	3	3	3	3
Tilsagn akkumuleret (c)	3	493	646	650	653	656	660	663
Forventede udgifter akkumuleret (d)	3	7	55	195	605	663	663	663
n+3 opfyldelse (d) - (a)	-	-	-	-26	149	156	104	-

Erhvervsstyrelsen forventer, at de -26 mio. kr. i 2025 kan indhentes ved hjælp af forvaltningsmæssige greb. Erhvervsstyrelsen kan i den forbindelse kræve af projekterne, at de aflægger et ekstraordinært regnskab i 2025 for at mitigere hastigheden, hvormed udgifter afholdes og betales i projekterne og godkendes af forvaltningsmyndigheden.

Model 2: Alle indsatser giver 50 pct. i støtte

I model 2 kan alle indsatserne opnå 50 pct. i EU-støtte. Fordelen ved model 2 er, at en højere støtteprocent mindsker udgifterne for ansøgerne og kan medvirke til at sikre større søgning på midlerne.

Det vil dog være mere sårbart for N+3 realiseringen at køre med en støtteprocent på 50 pct. på alle indsatserne. Et projekt til 100 mio. kr., der støttes med 50 pct. i EU-tilskud, vil skulle generere 200 mio. kr. i udgifter for at udløse alle tilskuds-midlerne, hvorimod et projekt til 100 mio. kr. med 40 pct. i EU-tilskud ville skulle generere hele 250 mio. kr. i udgifter for at udløse hele tilskuddet. Færre udgifter medfører en øget risiko for, at Danmark ikke er i stand til at hjemtage alle EU-midlerne, men derimod skal betale penge tilbage til EU.

For at undgå denne situation vil forvaltningsmyndigheden under model 2 være nødsaget til at pålægge de enkelte projekter et krav om fremdrift i udgifterne. Det vil i praksis betyde, at projekterne skal have anvendt og betalt udgifter svarende til 36 pct. af deres samlede budget medio 2025. Hvis målet ikke nås, vil forvaltningsmyndigheden ikke kunne udbetale tilskuddet til projektet. Kravet om fremdrift vil formentligt bevirke, at projekterne kommer til at opleve et pres – særligt i tilfælde af leveranceudfordringer. Erhvervsstyrelsen vil ydermere kunne kræve af projekterne, at de aflægger et ekstraordinært regnskab i 2025.

Forventede årlige tilsagn ved 50 pct. i EU-støtte

Erhvervsstyrelsen har ligeledes estimeret, hvor mange midler der årligt skal forpligtes i tilsagn for at sandsynliggøre opfyldelsen af n+3 forpligtelsen, hvis alle indsatserne får 50 pct. i EU-tilskud. Forventningen til årlige tilsagn samt n+3 mål kan ses i tabel 4.

Under forudsætning af, at midlerne udmøntes, som det fremgår af tabel 3, viser tabel 4, at der i 2025 er en potentiel risiko for, at projekterne genererer 54 mio. kr. for lidt i udgifter. Det gælder også her, at dette efterslæb skal indhentes, hvis Danmark skal hjemtage alle midlerne fra fonden.

Tabel 3: Indsatsernes respektive længde og støtteprocenter som forudsætninger bag beregningerne i tabel 4.

Indsats	Titel	Beløb (mio. kr.)	Annoncering (start for støtteberettigelse)	Slut dato	Støtte-%
1	Et sammenhængende Danmark med stærke lokale erhvervsfyrårne	100	2023-Q2	2026-Q2	50
2	Teknologi- og forretningsudvikling inden for Power-to-X	100	2024-Q1	2026-Q1	50
3	Bedre vilkår for grøn omstilling i SMV'er	50,5	2024-Q2	2026-Q2	50
4	Udvikling af brun bioraffinering såsom pyrolyse	196	2023-Q2	2026-Q4	50
5	Udvikling af lokale værdikæder for CO2-fangst, -anvendelse og -lagring	190	2023-Q2	2026-Q2	50

Tabel 4: n+3 opfyldelse i årene 2025 – 2028

År	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
n+3 (a)	-	-	-	221	456	507	559	663
Tilsagn årlig (b)	3	489	154	3	3	3	3	3
Tilsagn akkumuleret (c)	3	493	646	650	653	656	660	663
Forventede udgifter akkumuleret (d)	3	7	49	167	506	656	660	663
n+3 opfyldelse (d) - (a)	-	-	-	-54	50	149	101	-

For at kunne indhente de -54 mio. kr. i 2025 vil Erhvervsstyrelsen, som beskrevet ovenfor, være nødsaget til at implementere et hårdt fremdriftskrav i de enkelte tilsagn.

En ulempe herved er, at Erhvervsstyrelsen som forvaltningsmyndighed skal sikre forenkling og minimere de administrative byrder over for projekter og virksomheder. Udgangspunktet er derfor, at større/flere krav end standardvilkårene så vidt muligt skal undgås.

Flere krav er lig med større risiko, merarbejde, større administration og flere dokumentationskrav for tilskudsmodtagere og medfører typisk længere sagsbehandling, da der skal følges op på overholdelse af vilkårene.

Ved overvejelse om introduktion af andre vilkår end standardvilkår, skal det derfor vurderes, om behovet for vilkåret står i forhold til den gevinst, som vilkåret medfører – her hjemtaget af EU-midlerne. Det bemærkes i øvrigt, at manglende overholdelse af vilkår, hvorpå tilsagnet er udstedt, skal sanktioneres og derfor uvægerligt vil medføre økonomiske konsekvenser for støttemodtagere.

Projektperiode

I forhold til projektperioden lægges der op til, at to af indsatserne maksimalt løber 2 år, og de resterende tre maksimalt kan løbe 3 år. Jo kortere projektperiode, jo bedre for n+3 under de nuværende omstændigheder. For projekterne under indsats 1, 4 og 5, jf. tabel 1 vurderes det ikke hensigtsmæssigt at have en projektperiode på mindre end 2 år, da det er vanskeligt at gennemføre denne type projekter på mindre end 2 år.

Forvaltningsmyndigheden lægger således op til en udmøntningsprofil, der ikke levner meget råderum, hvis hjemtaget af midlerne skal sikres.